

REPRESALIADA

Núria Juanpere Roselló¹

La Núria Juanpere Roselló era germana dels represaliats Mariano Juanpere Hinojosa, Pere Juanpere Hinojosa² i Balbina Juanpere Hinojosa. Va néixer el 20 de febrer de 1921, (en un altre document³ hem trobat el dos de febrer de 1921, però ella i la família confirmen el 20 de febrer) a Esparreguera, concretament al carrer Montserrat i va morir el dia 13 de novembre de l'any 2011. El seu pare, Pere Juanpere Mateo, també republicà, es va casar dues vegades; amb la primera esposa, Marta Hinojosa, va tenir tres fills, el Pere –que el van afusellar al Camp de la Bota, una noia, la Balbina⁴ –milliciana–, i un altre noi, el Mariano, que va morir de malaltia a causa dels maltractes soferts a la presó Model⁵. Aquest últim, també republicà com la resta de la família, va ser comissari polític durant la Guerra Civil.

En Pere Juanpere Mateo i l'Antònia Roselló Blasco, pares de la Núria. Font: Arxiu familiar d'Antònia Juanpere. Fotògraf: J. Font

¹Document realitzat dins del projecte: *Memorial Democràtic del Baix Llobregat; de les experiències personals a l'èxit col·lectiu*. Entrevistadores: Joana Llordella i Blanca Mampel. Persona entrevistada: **Núria Juanpere**. 7 de juliol de 2009, Esparreguera. Transcriptora: Carme Valero. Durada de l'entrevista: 73 minuts . Agraïm també la col·laboració de la seva néta, Núria Soler, i la seva neboda, Maria Antònia Juanpere.

² Executat. Consell de Guerra de 1939, pena: executat. Apareix al llistat de reparació jurídica de víctimes. LLEI 11/2017, del 4 de juliol.

³ Llistat dels treballadors de Can Sedó. Fons de l'Arxiu del Museu de la Ciència i la Tècnica de Terrassa.

⁴ Consell de Guerra de 1939, pena: dotze anys i un dia de reclusió temporal. Apareix al llistat de reparació jurídica de víctimes. LLEI 11/2017, del 4 de juliol.

⁵ Consell de Guerra de 1939, sobreseïment. Apareix al llistat de reparació jurídica de víctimes. LLEI 11/2017, del 4 de juliol.

La seva germana gran, la Balbina Juanpere –nascuda el dos de febrer de 1915, treballava a Can Sedó als telers. Hi començà a treballar el dia nou de setembre de 1929 i fou donada de baixa el trenta de novembre de 1938, data en la qual marxà a treballar com a voluntària a un hospital a Peñalva (Aragó). En acabar la Guerra Civil, la van denunciar i es va passar dos anys a la presó per ser d'ERC. La Núria tenia la imatge d'ella vestida de miliciana.

Balbina Juanpere Hinojosa, germana de la Núria. Font: Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

La primera esposa del pare de la Núria va morir de tuberculosi i, aleshores, el pare es va tornar a casar amb la que seria la mare de la Núria, l'Antònia Roselló Blasco, amb la qual va tenir 5 fills, un dels quals es va morir ben petitó.

Una família vinculada a la fàbrica de Can Sedó i a la CNT

L'Esparreguera republicana era una població industrial, tot i que molta gent, a més de la fàbrica, treballava la terra o posseïa un hort. Segons Orenci Valls,⁶ *Mentre que al padró de 1930 hi apareixen censades 1.340 persones com a obrers fabrils, només 287 ho fan com a pagesos*.

Els avis paterns de la Núria eren de Portugal i van anar a viure al Masroig. L'altre avi, el de la mare, era de Terol i va anar a treballar a Can Sedó i va morir en un accident laboral; es matà en un muntacàrregues.

La mare de la Núria treballava a Can Sedó i va morir a la mateixa fàbrica d'un atac de cor quan ella tenia 9 anys. La Núria ens recordava els jardins de l'amo, les rifes, el dia de Reis a la fàbrica –un any es va entristir molt, quan va veure que les nines boniques eren per a les filles dels encarregats. Ella va llençar la seva "Pepa" al safareig–.

Referint-se a la colònia industrial, el que era alcalde de la vila aleshores, en Miquel Galceran⁷, relatava:

La Colònia Sedó havia pesat sempre i continuava com una llosa sobre la vila d'Esparreguera(...) Constituïa un poder caciquil, i en el segle passat, amb connotacions feudals(...) hi havia hagut una reacció per part dels obrers, vilatans, i inclús l'Ajuntament, en certs períodes.

El sindicat predominant de la fàbrica era el de la CNT. En Galceran⁸ ens resumeix la lluita obrera a la fàbrica:

Per animadversió als treballadors de la vila, l'empresa emprava una política d'immigració; primer aprofitant circumstàncies malastrugues –gelades de El Cogul⁹, la fil·loxera al El Masroig¹⁰ i més tard fou el reclutament de murcians¹¹ – Aquest allau de treballadors sense qualificar i poc exigents calmava les reivindicacions dels obrers. En general els oferia allotjament en la colònia amb coloracions de paternalisme però fent pudor de feudalisme...i ara a l'era industrial tots foren l'allau de la CNT, amb el seu nucli radical a l'Hospitalet.¹²

⁶ COBOS, Josep Maria, "La colònia Sedó d'Esparreguera", dins de: *Col·lectivitacions al Baix Llobregat (1936-39)*. Pròleg Bernat Muniesa. Pàg. 60. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat; Biblioteca Abat Oliba, 69; (1989)

⁷ Correspondència de Miquel Galceran amb Josep Maria Cobos. 26 d'abril de 1985; Place des Carmes, 31000, Toulouse, França. FONT: Josep Maria Cobos.

⁸ Ibidem.

⁹ Una petita vila rural de Lleida, que vivia exclusivament de l'agricultura. És documentat que el 1877 hi hagué una aportació de treballadors del poble del Cogul, de les Garrigues, que habitaren les primeres cases de la Colònia Sedó. GEC.

¹⁰ El Masroig és un municipi de la comarca del Priorat. El 1901 i anys següents es produí una forta immigració d'aquest poble a Esparreguera. GEC.

¹¹ A partir de 1914 arribaren immigrants tant de Múrcia com d'Almeria a Esparreguera. GEC.

¹² Correspondència de Miquel Galceran amb Josep Maria Cobos. 26 d'abril de 1985. Pàg. 9.

La família de la Núria era majoritàriament de la CNT, i ella ens recordà les assemblees que es feien a Esparreguera. Els seus oncles i ties foren represaliats. El seu tiet, Pere Roselló, era, segons ella, una persona molt exaltada que es va haver d'exiliar a França. També les germanes d'aquest, la Vicenta Roselló Blasco¹³ –fou empresonada–, i la Carmela Roselló Blasco, eren actives militants de la CNT, i per això es van haver d'exiliar a França. Allí creixerien els seus fills, l'Abril i la Gardènia.

Vicenta Roselló Blasco, tieta de la Núria. Font: Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

Carme Juanpere Roselló, germana de la Núria, al centre envoltada de familiars i amics. Font: Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

¹³ Consell de Guerra de 1939, pena: dotze anys i un dia de reclusió temporal. Apareix al llistat de reparació jurídica de víctimes. LLEI 11/2017, del 4 de juliol.

Carme Roselló Blasco i Manel Miquel, tiets de la Núria que també van sofrir l'exili a França.
Font: Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

Els refugiats

La Núria tenia pocs estudis, però sabia llegir i escriure. Va estudiar a l'escola pública d'Esparreguera i ens recordà quan va venir el president Francesc Macià per a inaugurar-la¹⁴ –ara es coneix com a CEIP Mare de Déu de la Muntanya–.

El dia de la inauguració de les Escoles es regalà una capsa de caramels als assistents i hi havia aquest record. Font: Pere Julià.

D'aquest període recorda que durant la guerra van arribar uns nens refugiats; concretament ens parla d'una nena de Madrid, mencionada per l'Antònia Galceran al seu llibre "Un camí fràgil". Aquesta nena es deia Menxu.

Segons Josep Janés¹⁵, els primers refugiats a la comarca del Baix Llobregat corresponen a l'evacuació de Madrid, el novembre de 1936, i eren un miler aproximadament. A Esparreguera, segons la mateixa font, l'any 1937 n'arribaren 350, una xifra molt superior a la resta de la comarca¹⁶:

Esparreguera rebé un tracte excepcional (...) hi havia 350 refugiats, cent més del que li corresponia, pel 5% per sobre la població. Per tant, sembla que la primera remesa va acollir més refugiats que altres pobles de la comarca (...) Possiblement comptava amb un gran centre d'acolliment de refugiats a La Puda¹⁷.

En una altra font consultada ¹⁸, a finals del 1936, a La Puda hi foren allotjats 200 refugiats procedents del nord d'Espanya, el 1938 n'hi figuraven 800, vinguts de Madrid, Extremadura i Jaén.

¹⁴ L'escola s'inaugurà el 6 de desembre de 1931. Des de la seva construcció ja va ser un esplèndid i característic edifici per a la vila.

¹⁵ Autors diversos: *Guerra civil i franquisme a Molins de Rei*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pàg. 78. (2001)

¹⁶ *Ibidem*, pàg. 79.

¹⁷ Antic balneari del municipi d'Esparreguera, al congost del Cairat.

¹⁸ Egarrapacrestes: <http://esgarrapacrestes.blogspot.com.es/2014/02/la-puda-de-montserrat.html> [data de l'última consulta 19 d'agost de 2017]

Cobos¹⁹, prenent com a font *La Publicitat* dels dies 5/11/36 i l'11/2/37 ens parla de dues onades de refugiats, una a començaments del mes de novembre del 1936, composta per unes 300 persones, i una altra el mes de febrer de 1937, composta per unes 200.

En aquest vall de xifres, el que sí que podem afirmar, perquè queda reflectit en les actes del consistori, és que l'Ajuntament es va fer càrrec dels refugiats que representaren una forta despesa per al municipi i, per tant, representà un increment dels impostos. L'any 1937, a proposta de la Presidència del consistori s'acordà nomenar una delegació d'assistència als refugiats la qual s'assignà al conseller Joan Canals i Prats.²⁰

Fotografia del Balneari de La Puda. Font: Pere Julià

Un dels mestres de La Puda fou l'Emili Pascual, germà d'un dels represaliats la fitxa del qual poden localitzar en aquest web. En Josep Paulo va recollir les memòries d'aquest mestre, i quan es refereix a la tasca que efectuà a La Puda, la descriu d'aquesta manera:

Esparreguera on va tenir les primeres experiències pràctiques com a mestre: l'una, ajudant al seu germà Josep Maria, mestre de la Colònia Sedó en un moment de plenitud d'aquella escola. I l'altra, gens gratificant, va tenir lloc a la tardor del 36, ja en plena Guerra Civil, quan va ésser "convidat" a fer de mestre, ell tot sol i amb només 19 anys, a més d'un centenar de joves

¹⁹ Op. cit. pàg. 91.

²⁰ Actes de l'ajuntament d'Esparreguera, 1937. AMES.

d'ambdós sexes d'un camp de refugiats bascos instal·lat a "La Puda", on el "responsable" intentava mantenir l'ordre, disparant trets a l'aire; una experiència al·lucinant que li va deixar un regust de fracàs i que sortosament va durar poc, doncs a primers del 1937 la Generalitat el va destinar a Tona (Osona) on va dirigir un petit grup escolar i on va treballar fins al mateix dia de l'entrada al poble de les tropes franquistes, que es va produir després de més de 24 hores de violents combats d'artilleria.²¹

La proclamació de la República

La proclamació de la República, el 14 d'abril de 1931, va transformar la vida d'Esparreguera, i la població la va celebrar exultant. Agustí Murà²², un dels nostres testimonis i represaliat, ens parlava sobre la proclamació de la II República a la vila d'Esparreguera, en aquests termes:

El meu pare va proclamar la República a Esparreguera. Jo recordo que vaig arribar d'escola, estava assegut a la vorera del carrer Cavallers i sento una veu, uns crits, que coneixia i era el meu pare a dalt del balcó de l'ajuntament.

L'Agustí es referia al seu pare, l'Enric Murà Casamajor, de la CNT, que el 14 de juny de 1937, seria nomenat Conseller-Regidor 1r, amb atribució dels Departaments de Sanitat i Assistència Social; Serveis Públics i Economia.²³

De l'inici de la República, la nostra protagonista, la Núria, ens recordava quan el vell *Torreies*²⁴, del cal Ramoneda, va agafar un retrat del rei i el va llençar des del balcó de l'Ajuntament.

La Núria recordava alguns detalls en període d'eleccions: *em ve a la memòria una pancarta que deia "Gent no voteu l'esquerra perquè sinó tornareu a passar gana"*.²⁵ En general, però, tenia molts bons records, tot i que també ens també rememorà les amenaces d'alguns veïns, en acabar la guerra.

Pel que fa al tema de les vagues dels treballadors, la Núria en rememorava una, però no hi havia participat.

²¹ PAULO, Josep: *L'Escola a Esparreguera (II)*. Edit. 777 (2017)

²² Poden trobar més informació sobre l'entrevista a l'Agustí Murà en aquest web. Títol Projecte: MEMORIAL DEMOCRÀTIC DEL BAIX LLOBREGAT. DE LES EXPERIÈNCIES PERSONALS A L'ÈXIT COL·LECTIU. Entrevistadores: Joana Llordella Zamora i Blanca Mampel Ayuso. Transcriptora: Neixé Castellano.

²³ Acta de l'Ajuntament d'Esparreguera del 14 de juny de 1937. FONT: AMES.

²⁴ Un motiu familiar que localitzem a l'actual carrer Gran de la vila.

²⁵ Podeu trobar l'entrevista a *Memorial Democràtic del Baix Llobregat; de les experiències personals a l'èxit col·lectiu*.

La mort de Damàs Hinojosa

La Núria ens parlà de la família Hinojosa i per això creiem que cal relatar el fets que van commoure la vila d'Esparreguera el maig de 1933²⁶.

Com a conseqüència de la confrontació entre els sindicats de La Unió i l'Autònom, es produïen una sèrie de disturbis a causa de la suspensió de feina i sou a dues obreres de Can Sedó, durant vuit dies. La treballadora del Sindicat Únic no acceptà la sanció i, com a conseqüència, el Sr. Sedó tancà la fàbrica per por dels possibles disturbis.

Aquesta situació provocà que el governador, Sr. Ametlla, clausurés el Sindicat Únic de Treballadors. La guàrdia civil, seguint les ordres de governació, va fer tancar la fàbrica. A continuació es produí una manifestació de treballadors i treballadores on morí Damàs Hinojosa, després de rebre un cop al cap per part d'un guàrdia civil. Després d'aquests fets, el governador va fer clausurar també el Sindicat Autònom.

Dies més tard, l'alcalde Sr. Salvador Cortada va fugir del poble i va abandonar l'alcaldia en veure's amenaçat per un grup nombrós de vilatans per considerar-lo culpable de la mort de Damàs. Al cap de vuit dies, l'alcalde retornà a Esparreguera, es tancà a casa seva però no va dimitir. Fou aleshores que l'alcalde accidental demanà la seva dimissió en una carta adreçada a l'Honorable Conseller de Governació de Catalunya.

L'exili

Quan la guerra va acabar, la Núria s'exilià a França. Ella i el seu germà Jaume, que eren els grans, se'n van anar, i els germans petits, el Josep i la Carme, es quedaren perquè el seu pare creia que a ells no els farien res. Més tard marxaria la seva germana Carme, que una mica més petita que ella, la qual es casaria a França l'any 1955 i tornaria a viure a Esparreguera l'any 1993. El Josep marxà a França molt més tard, quan el pare ja era mort. L'avi va morir l'any 1968 i el Josep i família van marxar l'any 1970.

Quan s'exilià marxà amb la seva tia Marta i cosins a Chartres, prop de París. Una d'aquestes cosines, de fet la dona del seu cosí, es deia Manuela –vivia a Barcelona– era filla de Damàs Hinojosa Izquierdo, sindicalista mort per la Guàrdia Civil a Esparreguera l'any 1933. Van marxar amb un camió, amb la Maria Hinojosa, casada amb el Buxeda d'Esparreguera.

La nostra protagonista té bons records de la seva estada a França, on va trobar feina de minyona, a cal Boixard, els amos de l'empresa Marie Brizard,

²⁶ Per ampliar aquest tema es pot consultar *La Publicitat*, 3 de maig de 1933, pàg. 3 i el diari *La Vanguardia* de dia 3 de maig de 1933, pàg. 8.

que eren de Burdeos, i aprengué el francès amb facilitat; però, quan els alemanys envairen aquest país, va haver de veure els horrors d'una altra guerra, la Segona Guerra Mundial –una imatge que la va colpir va ser veure com morien els cavalls dels belgues que també fugien–, i retornà a Esparreguera, on hi tenia el pare.

La Núria estava casada amb el Josep Cortada Jorba, cosí de dos alcaldes republicans de la vila, el Miquel Galceran i l'Agustí Jorba, amb la dona del qual, l'Assumpció Llordella, també eren amigues. Amb la Paquita Monné, esposa d'en Miquel Galceran, i regidora d'Esparreguera durant la República, es van veure durant l'exili a Tolosa.

La Lluïsa de cal Galceran, la Carmela Roselló, tieta de la Núria, i la Carmeta, la seva germana, passejant per Toulouse als anys 50. Font: Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

Un altre oncle de la Núria, l'Enric Juanpere Mateu, en finalitzar la guerra, també es va haver d'exiliar a França amb la seva esposa, la Rosita.

L'Enric Juanpere Mateu, amb la seva esposa, la Rosita, i les filles, a França.
Font: Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

El retorn

Quan la Núria va retornar a Esparreguera, devia tenir 20 o 21 anys, va voler anar a treballar de teixidora a la mateixa fàbrica, a Can Sedó. Va parlar amb el director, el sr. Piqué, i li explicà que durant la guerra ella era teixidora, que portava quatre telers –feien roba per als soldats–, i que volia tornar a treballar, però en un principi no li va voler donar feina ja que era d'una família republicana. Aleshores ella va demanar uns diners a uns amics, per anar a Barcelona, per poder parlar amb l'amo, don Alfredo Sedó. Gràcies a la intervenció d'una coneguda seva, que era secretària de l'empresa, va aconseguir entrevistar-s'hi per a demanar-li feina. Malgrat tot, el director, que es va veure obligat a admetre-la, la castigà d'alguna manera, i en comptes de donar-li feina als telers la hi donà en una altra secció, però ella no hi volia treballar perquè era on ho havia fet la seva mare, on sovint li agafaven atacs. Entrà a treballar a la fàbrica²⁷, un dimarts, el dia que entraven els nous. Finalment, treballà als telers.

La Núria visqué i també treballà a la botiga familiar de cal Sant, a la Plaça de l'Ajuntament. Allí, en alguna ocasió, sentí algun retret de les clientes. Recorda alguna reprovació a la botiga i també que un dia va anar a l'Ajuntament per demanar sucre per al seu germà que estava malalt, l'alcalde li va dir "para los rojos, nada".

²⁷ Segons les dades consultades al Fons de l'Arxiu del Museu de la Ciència i la Tècnica de Terrassa, entrà a treballar el dia 13 de juliol de 1937 i es donà de baixa el dia 30 de novembre de 1938. Tornà a treballar-hi el 26 de maig de l'any 1948.

En reintegrar-se al poble, en alguna ocasió es va sentir discriminada, a més, maltractada, ja que fins i tot l'havien tractat de puta; però el que la va marcar molt va ser saber el tracte que havia patit el seu pare, ja que la guàrdia civil l'havia apallissat fortament. Primer el van detenir i l'acusaren de tenir armes. El pare va ser culpable d'una falta que en realitat havia fet el seu fill Josep.

Aquest havia trobat una bala i, tot jugant, l'havia llançat a la llar de foc on va explotar, però el pare no va voler culpabilitzar el fill i per això en patí les conseqüències –la Núria s'emocionava en recordar la imatge del seu pare en arribar a casa–. L'endemà de la detenció, un amic li va dir que fes un esforç per anar a treballar a Can Sedó ja que, si no ho feia, això ho utilitzarien com a pretext per fer-lo fora de la feina. Al seu pare el va denunciar un veí del carrer Montserrat.

Com a anècdota, explica que la seva sogra era molt conservadora i no volia que la Núria fos la seva nora. De fet, tota la seva família eren d'esquerres. Els seus pares no eren religiosos, per això ella de petita no havia anat mai a missa, i de gran només hi anava per acompanyar el seu marit que tenia dificultats per anar-hi sol.

La Núria Juanpere el dia del seu casament amb Josep Cortada Jorba. Font: Arxiu familiar d'Antònia Juanpere. Autor: J. Puig

El record de l'Ateneu

La mort dels seus dos germans també va afectar molt a la Núria, i la pèrdua de l'alegria i l'ambient que s'havia viscut a l'Ateneu, una entitat amb força activitat a l'època de la República. La Núria i altres joves es passaven mitja vida al pati d'aquesta entitat, a l'estiu. Hi aprenien a ballar sardanes. Recorda en Galceran, el Moliner, l'Elisabet Broquetes, tots d'ERC. De l'època de la República també recorda *La Passió*, el ball de piano i el teatre –ella feia teatre–.

L'Ateneu era un local aleshores freqüentat per persones catalanistes i d'esquerres. Pel seu caràcter progressista, el 1931, Esquerra Republicana de Catalunya passà oficialment a formar part de l'entitat mitjançant unes votacions. A partir d'aquest moment i fins el 1939 l'Ateneu remarcà la seva ideologia i la seva defensa pels drets republicans.

Fins l'entrada de les tropes franquistes, el 23 de gener, l'Ateneu seguí fent les activitats pròpies que havia mantingut des de la seva creació, però a partir d'aquest moment l'entitat canvià el seu nom (*Ateneo Esparreguera*) per anomenar-se *Teatro Nacional*. Finalment, l'any 1944, ben entrada la dictadura del General Franco, el local de l'Ateneu es convertí en l'*Hogar del Productor de Educación y Descanso*, i passà a mans de la *Delegación Nacional de Sindicatos F.E.T. y J.O.N.S.* (Juntes d'Ofensiva Nacional Sindicalista).

El cafè de l'Ateneu acollia activitats com els jocs de taula i, al pati, hi destacaren sobretot les sardanes. El cinema fou la principal activitat especialment abans de la Guerra Civil –es muntava una gran pantalla a la paret de la galeria interior, on es passaven les pel·lícules mudes del moment acompanyades per piano–. Posteriorment, després de la inauguració del teatre, el cinema mut va ser substituït pel cinema sonor, i un cop acabada la guerra s'afegí una sessió el dijous.

La Núria ens explicà que una nit que estava a l'Ateneu, amb el seu germà Mariano, que jugava a billar, van sentir uns trets a fora al carrer. El seu germà va fer que les noies que hi havia en aquell moment a l'Ateneu pugessin a la secretaria de l'entitat perquè els trets continuaven. Segons la nostra testimoni, això va passar l'any 1934 o 1935 –no ho recorda bé, i ens diu que ho feien per espantar–. Aleshores els més grans van acompanyar les jovenetes i canalla a casa.²⁸

²⁸ Potser es referia al 6 d'octubre de 1934, tot i que Miquel Galceran en la seva correspondència a Cobos (Op.cit. pàg. 10) relatava que no fou un moment gaire tens, si bé hi hagueren detinguts i ell mateix fou apallissat per la Guàrdia Civil. Tenim constància d'un tiroteig a l'Ateneu durant els Fets de Maig de 1937, però aleshores el Mariano Juanpere ja era al front.

L'Estrella

La nostra testimoni ens definí una altra entitat de la vila, L'Estrella, com l'entitat del rics; segons ella, els altres, els treballadors, anaven a l'Ateneu –tot i que també hi anaven famílies més acomodades–, sobretot militants d'ERC. Quan li parlàrem dels immigrants que havien vingut per treballar a Esparreguera, ens comenta que també eren ben rebuts a l'Ateneu.

GRUP ESCÈNIC "LA ESTRELLA" ANY 1.934

Aloy-Rigol-Termes-Jorba-Graells-Badia-Sagristà
Torruella-Ramón-Mach-Badia-Vendrell-Forn-Valls
Ramón-Forn-Perez-Rius-Ollé-Casals-Puig-Busquets
Navarro-Ollé.

Font: Pere Julià

En una entrevista a Francisca Isard i Estruch ²⁹, nascuda l'any 1918 a Esparreguera, ens menciona la relació entre ambdues entitats :

A casa eren de l'Ateneu, tots eren de l'Ateneu (...) **Però vostè diu que va conèixer el seu xicot a l'Estrella! Devia ser un pecat això d'anar a**

²⁹HERNÁNDEZ, Íngrid: *El paper de les dones esparreguerines en la construcció de la societat, des del segle XIX fins a l'actualitat*. TdR dirigit per Joana Llordella. INS El Cairat d'Esparreguera (2010).

l'Estrella amb una de l'Ateneu... Però mira, a casa tots érem de l'Ateneu, però si ells eren de l'Estrella i *acabat* ens trobàvem..., què havíem de fer? Hi havia una competència tan rara, perquè era rara, perquè si eres de l'Ateneu, els de l'Estrella no et deien res, en canvi tu que eres de l'Ateneu als de l'Estrella *pues* els hi deies. No sé com vol que li expliqui. Hi anava molt poc jo a l'Estrella, la cosa com sigui.

Els represaliats

Dels represaliats d'Esparreguera, a part de la seva família, la Núria tenia presents el Josep Anguera, que va ser pres, i la seva esposa, la Paquita Musté³⁰, que es va haver d'exiliar. També ens menciona un altre represaliat, el Josep Nicolau Juanpere, parent seu.

La Paquita Monné, regidora de l'Ajuntament d'Esparreguera, es dedicava a la música i portava una vida cultural molt intensa. Tocava el saxo en una orquestrina. La seva germana, la Faustina Monné, que també s'exilià a França, era un perfil de dona semblant a la Paquita³¹, feien teatre, ensenyaven a ballar sardanes, etc.

³⁰ Poden ampliar la informació sobre aquesta família en aquest web.

³¹ A l'obra "Un camí fràgil", d'Antònia Galceran i Monné hi podem trobar més informació.